

Život Cirkvi

Ročník 20

38/2013

Národní púť v Šaštíne

Encyklika Lumen fidei

Už pri prvom kontakte s novou encyklikou pápeža Františka zaujme istá skutočnosť. Nazvaná Lumen fidei, Svetlo viery, je venovaná biskupom, kňazom, diakonom, zasväteným osobám a všetkým veriacim laikom. Pozorný čitateľ si všimne, že medzi jej adresátmi chýba výraz, ktorý sa nachádza napríklad v encyklike Caritas in veritate Benedikta XVI., a to: „a všetkým ľuďom dobrej vôle“. Absencia tohto venovania iste nenaznačuje uzavretosť voči tým, ktorí nemajú dar viery, skôr od začiatku pravdivo ujasňuje, že rozprávanie o viere je pochopiteľné a účinné vtedy, ak s ňou má poslucháč či čitateľ aspoň nejakú skúsenosť v podobe praktického kresťanského života alebo prinajmenšom hľadania viery. Zároveň vyjadruje rešpekt a citlivosť pápeža Františka, ktorú prejavuje voči tým, ktorí neveria. Viera môže byť ponúknutá, nikdy nie nanútená.

Encyklika v úvode zdôrazňuje, že viera je svetlo: „Kto verí, vidí. Vidí vďaka svetlu, ktoré osvecuje celú jeho cestu, pretože nepochádza on nás, ale od vzkrieseného Krista, rannej hviezdy, ktorá nezapadá“(b.1). Svetlo viery nie je produktom človeka, jeho rozumového uvažovania, nie je projekciou ľudských túžob a želaní.

Pápež uvádza, že „viera sa rodí zo stretnutia so živým Bohom“ (b.4) a vychádza zo vzťahu človeka a Boha. V tomto duchu je práve prebiehajúci Rok viery priestorom pre autentickú skúsenosť viery a jeho prvým zámerom je očistiť a oživiť vieru veriacich vďaka jej skutočným prameňom, ktoré sú jej sprístupňované cestou Cirkvi. V tomto svetle pápež František opisuje i najväčšiu udalosť cirkevného života uplynulého storočia: Druhý vatikánsky koncil, ktorý „bol koncilom viery, pretože nás vyzval, aby sme do centra nášho cirkevného i osobného života opäť ako prvého vložili Boha“ (b.6).

Inšpirovaná touto skutočnosťou Lumen fidei pred čitateľom organicky rozvíja reflexiu o viere v štyroch kapitolách vytvárajúcich jediné poslanstvo, ktoré má v úmysle ponúknuť.

V prvej kapitole nazwanej „Uverili sme v lásku“ (porov. 1Jn 4,16) rímsky biskup prechádza „dejinami viery“ od povolania Abraháma, nášho otca vo viere, cez vieru Izraela k plnosti kresťanskej viery a pripomína jej dvojité významy pre spásu: ako prijatého daru a jej nevyhnutnej a užitočnej ekleziálnej podoby.

Druhá kapitola s názvom „Ak neuveríte, nepochopíte“ (porov. Iz 7,9) je venovaná prehĺbeniu vzťahu medzi vierou, pravdou a láskou. Tento vzťah je vyživovaný poznáním, ktoré je ovocím počúvania a hľadania. V tomto duchu je významný dialóg medzi vierou a rozumom, ktorý táto kapitola objasňuje a pripomína jeho účinnosť. Je teda zrejmé, že viera nevyklučuje neustále hľadanie Boha. Naopak, podporuje ho a rozvíja.

Prostredníctvom tretej kapitoly nazwanej „Odvzdávam vám to, čo som prijal“ (1Kor 15,3) sa pápež František venuje prehĺbeniu cirkevnej povahy viery tak, že predstavuje Cirkev ako „matku našej viery“ zastaviac sa pri vzťahu medzi sviatosťami, modlitbou, morálnym životom a vierou.

Napokon štvrtá kapitola, ktorá nesie názov inšpirovaný Listom Hebrejom: „Boh im pripraví mesto“ (porov. Hebr 11,16) hovorí o spoločenských dopadoch viery. Postupne analyzuje vzťah medzi vierou a spoločným dobrom, medzi vierou a rodinou, vierou a životom spoločnosti, ako aj vierou a utrpením.

V závere encyklika predstavuje Pannu Máriu ako ženu viery, nie náhodou samotným evanjeliom nazvanú ako blahoslavenú, pretože uverila (porov. Lk 1,45). Jej cesta viery je modelom a vzorom pre každého veriaceho a pre cirkevné spoločenstvo. Pápež František v záverečnej modlitbe zveruje jej príhovoru cestu viery každého pokrsteného a celého Božieho ľudu.

Komplexné poslanstvo encykliky sa tak stáva pomocou kráčať po ceste viery, „aby sme mohli hľadiť“, ako uvádza Svätý Otec, „očami Ježiša, aby sa on stal svetlom na našej ceste“, a aby viera učeníkov neprestajne rástla.

RV, Komentár sr. Agnes Jenčíkovej CJ

Slovenská katolícka misia v Ríme má nového duchovného správcu

Rím 19. septembra (TK KBS) Slovenská katolícka misia (SKM) v Ríme má nového duchovného správcu. Stal sa ním kňaz Žilinskej diecézy Ľubomír Majtán. Vo funkcii vystriedal Martina Kramaru, ktorý misiu viedol od roku 2011. Starostlivosť o misiu a krajanov, ktorí žijú a pracujú vo Večnom meste, prebral nový správca od septembra.

Ľubomír Majtán má 29 rokov, narodil sa v Považskej Bystrici. Po štúdiách v Kňazskom seminára sv. Gorazda v Nitre bol v roku 2009 vysvätený za kňaza biskupom Tomášom Galisom. Následné dva roky pôsobil ako kaplán vo farnosti Martin - mesto. Od roku

2011 študuje biblickú teológiu na Univerzite Gregoriana v Ríme. Pred pár mesiacmi sa vrátil z Jeruzalema, kde som študoval Bibliu, archeológiu a islamský svet.

SKM sa schádza v jednom z rímskych kostolov – Chiesa san Girolamo (sv. Hieronym) na ulici Via di Monserrato, kúsok od Palazzo Farnese. „Tieto dni využívam na vybavenie dokumentov pre talianske i vatikánske úrady. S ďalšími členmi misie organizujeme priebeh celého akademického roka a plánujeme, čím zaujať Slovákov, ako čo najefektívnejšie investovať naše sily do pomoci a služby pre nich,“ hovorí pre TK KBS Ľubomír Majtán.

-fm-

Svätý Otec pred modlitbou Anjel Pána: Božia radosť je v odpúšťaní

Vatikán 15. septembra (RV) Ani daždivé počastie neodradilo okolo 70-tisíc ľudí, ktorí sa vydali v nedeľu predpoludním na Svätopeterské námestie, aby si tu vypočuli príhovor Petrovho nástupcu pred mariánskou modlitbou Anjel Pána.

„Drahí bratia a sestry,
dobrý deň!

V dnešnej liturgii sa číta 15. kapitola Lukášovho evanjelia, ktorá obsahuje tri podobenstvá o milosrdenstve: o zablúdenej ovci, o stratenej minci, a nakoncom najdlhšie zo všetkých podobenstiev, typické pre sv. Lukáša, o otcovi a dvoch synoch,

„márnratnom“ synovi a synovi, ktorí sa považuje za spravodlivého, ktorý sa považuje za svätého. Všetky tri podobenstvá hovoria o Božej radosť. Boh je radostný! Je to zaujímavé: Boh je radostný! A aká je radosť Boha? Božia radosť spočíva v odpúšťaní, Boh má radosť odpúšťať! Je to radosť pastiera, ktorý nájde svoju ovečku, radosť ženy, ktorá nájde svoju mincu, je to radosť otca, ktorý znovu prijme do domu syna, ktorý sa stratil, bol ako mŕtvy a vrátil sa do života, vrátil sa domov. - Tu je celé evanjelium. Tu je celé evanjelium, celé kresťanstvo!

Všimnite si však, že to nespočíva v pocitoch, nejde o nejaké „dobráctvo“. Naopak, milosrdenstvo je tou pravou silou, ktorá môže zachrániť človeka a svet od „rakoviny“, ktorou je hriech, morálne zlo, duchovné zlo. Jedine láska zaplňa trhliny a negatívne priepasti, ktoré zlo roztvára v srdci a v dejinách. Toto dokáže urobiť jedine láska, a v tomto je Božia radosť!

Ježiš je len a len milosrdenstvo, Ježiš je skrz-naskrz láska: on je Boh, ktorý sa stal človekom. Každý z nás, každý jeden je tou zablúdenou ovcou, tou stratenou mincou, každý z nás je tým synom, ktorý premrhal vlastnú slobodu na ceste za falošnými bôžikmi, za fatamorgánami šťastia, a stratil všetko. No Boh na nás nezabúda, Otec nás nikdy neopúšťa. Je trpezlivým Otcom, vždy na nás čaká! Rešpektuje našu slobodu, no zostáva stále verný. A keď sa k nemu navrátíme, prijíma nás ako synov do svojho domu, pretože nás nikdy, ani len na chvíľu neprestáva očakávať s láskou. A jeho srdce oslavuje pri každom synovi, ktorý sa navracia. Oslavuje, pretože to

je radosť! Boh sa takto raduje, keď niektorý z nás hriešnikov príde k nemu a prosí ho o odpustenie.

V čom spočíva nebezpečenstvo? V tom, že predpokladáme, že sme spravodliví, a posudzujeme druhých.

Posudzujeme aj Boha, pretože si myslíme, že by mal potrestať hriešnikov, odsúdiť ich na smrť, namiesto toho, aby im odpustil. Takto nám naozaj hrozí, že zostaneme mimo Otcovho domu. Ako ten starší brat z podobenstva, ktorý namiesto toho, aby sa návratu svojho brata potešil, hnevá sa na otca za to, že ho prijal a že robí oslavu. Ak v našom srdci nie je

milosrdenstvo, radosť odpustenia, nie sme v spoločnosti s Bohom, hoci aj zachováme všetky prikázania, pretože to, čo nás zachraňuje, je láska, a nie len samotné zachovávanie prikázaní. To, čo dáva naplnenie všetkým prikázaniam, je láska k Bohu a k blížnemu. A Božia láska a jeho radosť je toto: odpúšťanie. On nás vždy očakáva. Niekoľko azda v srdci niečo veľmi ťaží: „Toto a tamto som popáchal...“ On ťa očakáva! On je Otec, vždy na nás čaká!

Ak žijeme podľa zákona „oko za oko, zub za zub“, nikdy neunikneme zo špirály zla. Zlý je ľstivý, uvádza nás do ilúzie, že našou ľudskou spravodlivosťou môžeme zachrániť sami seba a že ňou môžeme zachrániť svet. V skutočnosti nás však môže zachrániť jedine Božia spravodlivosť! A Božia spravodlivosť sa zjavila na kríži: kríž predstavuje Boží rozsudok nad nami všetkými a nad týmto svetom. A ako nás Boh súdi? Tak, že za nás dáva svoj život! Tu, hľa, je najvyšší skutok spravodlivosti, ktorý raz a navždy porazil knieža tohto sveta. A práve tento najvyšší skutok spravodlivosti je zároveň najvyšším skutkom milosrdenstva. Ježiš nás všetkých volá nasledovať túto cestu: «Budte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec!» (Lk 6,36). Prosím vás teraz o jednu vec. Všetkých, v tichosti. Pomyslime si každý na jednu osobu, s ktorou si dobre nevychádzame, s ktorou sme pohnevaní, ktorú nemáme v láske. Myslime na túto osobu a v tejto chvíli sa v tichosti za ňu modlime, a staňme sa voči tejto osobe milosrdnými. [ticho na modlitbu] Teraz vzývajte príhovor Panny Márie, Matky milosrdenstva.“

Preložil: Jozef Bartkovjak SJ/ snímka RV

Katechéza Františka na generálnej audiencii: Cirkev koná ako matka

Vatikán 19. septembra (RV) Námestie sv. Petra vo Vatikáne sa v stredu zaplnilo približne 60-tisíc ľuďmi, aby sa zúčastnili na generálnej audiencii Svätého Otca. Petrov nástupca vo svojej katechéze pokračoval v téme,

ktorú začal minulý týždeň a venoval sa obrazu Cirkvi ako matky.

„Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Dnes sa opätovne vrátim k obrazu Cirkvi ako matky.

Tento obraz sa mi veľmi páči: chcem sa k nemu vrátiť, pretože si myslím, že táto predstava nám nehovorí iba o tom, aká je Cirkev, ale aj o tom, akú tvár by čoraz viac mala mať táto naša Matka Cirkev. Hľadiac na naše mamy, na všetko, čo robia, čo prežívajú, čo trpia pre svoje deti, chcem zdôrazniť tri skutočnosti, pokračujúc tak v tom, o čom som hovoril minulú stredu. Pýtam sa: čo robí mama?

1. Predovšetkým učí kráčať životom, učí správne v živote napredovať, vie, ako usmerniť deti, vždy sa usiluje naznačiť v živote dobrú cestu pre rast a dospievanie. Robí to s nehou, s citom, s láskou, vždy, aj keď sa snaží usmerniť našu cestu, vtedy, keď sa z nej v živote trochu vychýlime alebo sa vyberieme cestami, ktoré vedú do priepasti. Mama vie, čo je potrebné, aby jej dieťa kráčalo v živote správne, a nenaučila sa to z kníh, ale z vlastného srdca. Univerzita našich mám je ich vlastné srdce: tam sa naučia, ako viesť svoje deti. A to je nádherné!

Cirkev koná rovnako: usmerňuje náš život, predkladá ponaučenia k tomu, ako dobre kráčať. Spomeňme si na Desať Božích prikázanií: naznačujú cestu dozrievania, aby sme mali pevné body v našom spôsobe správania sa. Sú ovocím, - počúvajte dobre: Prikázania sú ovocím nežnosti, lásky samého Boha, ktorý nám ich daroval. Mohli by ste mi povedať: veď sú nariadeniami! Sú zbierkou samých „nie“, „nie“, „nie“! Chcel by som vás pozvať, aby ste si ich prečítali – možno ste ich trochu zabudli – a potom sa nad nimi pozitívne zamysleli. Zistíte, že sa dotýkajú nášho spôsobu správania sa k Bohu, k nám samým a k iným. Práve toto nás učí mama, aby sme žili dobre. Pozývajú nás, aby sme si nevytvárali idoly z materiálnych vecí, ktoré nás potom zotročujú, aby sme pamätali na Boha, mali v úcte rodičov, boli čestní, rešpektovali toho druhého... Pokúste sa ich takto vnímať a považovať ich za také, akoby boli slovami a ponaučeniami, ktoré dáva mama na správnu cestu životom. Mama nikdy neučí zlým veciam, chce iba dobro detí, a tak koná Cirkev.

2. Chcem vám povedať druhú vec: keď dieťa vyrastie, dospeje, nastúpi na vlastnú cestu, prevezme zodpovednosť, kráča po vlastných, robí, čo chce a niekedy sa stane, že vybočí z cesty, príhodi sa aj nehoda. Mama vždy, v každej situácii, trpezlivo pokračuje v sprevádzaní detí. Pohýna ju k tomu sila lásky. Mama dokáže sprevádzať cestu svojich detí s rozvahou a nežne, a aj keď zabľúdi, vždy nájde spôsob, ako pochopiť, byť nablízku, pomôcť. My hovorievame – v mojej vlasti sa hovorí -, že mama vie „nastaviť tvár“. Čo to znamená? Mama vie nastaviť tvár za vlastné deti, teda brániť ich, vždy. Myslím na mamy, ktoré trpia kvôli svojim deťom, ktoré sú vo väzení alebo v ťažkých situáciách: nepýtajú sa, či sú vinné alebo nie, neprestajne ich milujú a často znášajú poníženie, nemajú však strach a neprestanú sa dávať. Mamy dokážu nastaviť vlastné líce za svoje deti.

Cirkev je taká, je milosrdnou matkou, ktorá rozumie, vždy sa snaží pomôcť, povzbudzovať aj tie svoje deti, ktoré zabľúdili a robia chyby; nikdy nezatvorí

dvere domu, nesúdi, ale ponúka Božie odpustenie, ponúka jeho lásku, ktorá pozýva znova nastúpiť na cestu aj tie deti, ktoré padli do hlbokej priepasti. Mama sa nebojí vstúpiť do ich noci, aby im priniesla nádej. A Cirkev sa nebojí vstúpiť do našej noci, keď sme v tme duše, v tme svedomia, aby nám dala nádej: Cirkev je Matka a takto aj koná!

3. Posledná myšlienka. Mama vie prosiť, klopať na každé dvere kvôli svojim deťom, bez počítania, robí to s láskou. Myslím i na to, ako vedia mamy klopať na dvere Božieho srdca! Mamy sa veľa modlia za svoje deti, osobitne za tie najslabšie, za tie najnúdznejšie, za tie, ktoré sa vybrali na nebezpečné či bludné cesty. Pred pár týždňami som slávil svätú omšu v Kostole sv. Augustína, tu v Ríme, kde sú uložené relikvie jeho matky, sv. Moniky. Koľko modlitieb predniesla Bohu táto svätá mama za svojho syna a koľko preliala slzy! Myslím na vás, drahé mamy: koľko sa modlite za svoje deti, bez ustania! Pokračujte v modlitbách, aby ste svoje deti zverili Bohu, On má veľké srdce! Klopte na dvere, na srdce Boha modlitbou za svoje deti.

Takto koná Cirkev, pretože modlitbou vkladá do Pánových rúk všetky situácie svojich detí. Dôverujme sile modlitby Matky Cirkvi: Pán neostane necitlivý. Dokáže nás vždy prekvapiť vtedy, keď to neočakávame. A Matka Cirkev to vie!

Tieto myšlienky som vám chcel povedať: vidíme v Cirkvi dobrú mamu, ktorá nám naznačuje cestu, akou máme v živote kráčať; ktorá vie byť vždy trpezlivá, milosrdná, chápaná a vie nás vložiť do Božích rúk. Ďakujem.“

V závere generálnej audiencie potom Svätý Otec obrátil pozornosť k aktuálnemu daniu, keď opätovne vyzval k modlitbám za pokoj. Osobitne v sobotu 21. septembra, na kedy pripadá Svetový deň mieru:

„Spojené národy oslavujú každý rok 21. septembra «Svetový deň mieru» a Ekumenická rada Cirkví vyzýva svojich členov, aby sa v tento deň modlili za pokoj. Pozývam katolíkov z celého sveta, aby sa spojili s inými kresťanmi a naďalej prosili Boha o dar pokoja pre najviac nepokojné miesta na našej planéte, aby mohol pokoj, Ježišov dar, vždy prebývať v našich srdciach a podporovať zámery a aktivity vodcov jednotlivých národov a všetkých ľudí dobre vôle. Zapojme sa všetci do podpory úsilia o diplomatické a politické riešenie ohnisk vojny, ktoré nás naďalej znepokojujú. Zvlášť myslím na sýrsky národ, kde môže byť ľudská tragédia vyriešená len prostredníctvom dialógu a vyjednávania, rešpektovaním spravodlivosti a dôstojnosti každého človeka, osobitne najslabších a bezbranných.“

Svätý Otec pozdravil v závere audiencie pútnikov, ktorí sa na vaticánskom námestí zišli z celého sveta. Niekoľko skupín veriach pricestovalo aj zo Slovenska. Boli medzi nimi pútnici z farností Veľký Lapáš, Nitra-Zobor, Humenné – sídlisko 3, Kobyly, Hrnčiarovce nad Parnou a tiež z gréckokatolíckej farnosti Novosad.

RV mf

František sa ako biskup Ríma stretol so svojimi kňazmi

Rím 17. septembra 2013 (TK KBS) Svätý Otec František vyjadril túžbu stretnúť sa so svojimi kňazmi vikárovi pre Rímsku diecézu kardinálovi Agostinovi Vallinimu už 17. júna pri otvorení výročného pastoračného stretnutia Rímskej diecézy.

V rámci prípravy na toto stretnutie Svätý Otec v predstihu zaslal všetkým rímskym kňazom prostredníctvom kardinála Valliniho text o úlohe kňaza. Ide o reflexiu, ktorú vypracoval v roku 2008 ako arcibiskup Buenos Aires pre kňazov svojej arcidiecézy. Rozoberá v ňom identitu a poslanie kňaza v rámci cirkevného spoločenstva učeníkov-misionárov v duchu Dokumentu z Aparecidy, ktorý bol výsledkom 5. generálnej konferencie latinskoamerických biskupov konanej v roku 2007.

V kňazmi zaplnenej Lateránskej bazilike privítal Svätého Otca kardinál Agostino Vallini. Stretnutie pápeža Františka s kňazmi Rímskej diecézy sa začalo vzývaním Ducha Svätého Veni creator Spiritus a čítaním z Jánovho evanjelia. Svätý Otec sa potom na prítomných obrátil bez papiera, v rukách so Svätým písmom. Ako povedal, aj dnes, keď je pápežom, cíti sa byť jedným z kňazov. Najprv sa zameril na otázku únavy kňazov: „Čo predstavuje únavu pre kňaza, pre biskupa, a aj pre biskupa Ríma?“ – opýtal sa prítomných. Prezradil, že myšlienka otvoriť túto tému mu prišla pri čítaní listu staršieho kňaza, ktorý mu napísal o svojej únave, o akejsi „únave v srdci“.

„Všetci poznáme únavu z práce, keď večer unavení prácou prichádzame pred Svätostánok, aby sme pozdravili Pána. Vždy je potrebné prichádzať pred Svätostánok“, zdôraznil pápež a pokračoval: „Keď je kňaz v kontakte so svojimi ľuďmi, unaví sa. Ale keď kňaz nie je v kontakte so svojimi ľuďmi, i tak sa unaví, ale nedobrym spôsobom, a na to, aby zaspal, musí si vziať tabletku na spanie. Je to tak? Naopak, ten, kto je v kontakte s ľuďmi, ten sa skutočne unaví. Ľudia majú požiadaviek naozaj veľmi veľa, sú to však Božie požiadavky. Na to, aby večer zaspal, nepotrebuje tabletky.“

Je tu však aj „záverečná únava“, ktorú môžeme vidieť v závere života, kedy „svetlo potemnieva a v tme je málo jasu“, poznamenal ďalej Svätý Otec. Toto nastáva, keď si kňaz začne klásť otázky o svojom živote, pozerá sa späť na prejdenu cestu a premýšľa nad tým, čoho všetkého sa zriekol, nad tým, že nemá deti, a pýta sa sám seba, či sa nezmyšľil, či jeho život nebol „zlyhaním“. Toto je práve tá únava srdca, o ktorej písal onen kňaz vo svojom liste, povedal pápež a začal citovať zo Svätého písma príklady únavy od Eliáša a Mojžiša cez Jeremiáša až po Jána Krstiteľa. Ján v temnote väzenia prežíva tmu svojej duše a posiela svojich učeníkov, aby sa Ježiša opýtali, či je naozaj tým, ktorého očakávajú. Čo teda môže robiť kňaz, ktorý prechádza skúsenosťou Jána Krstiteľa? Modliť sa. Aj keď pred Svätostánkom zaspí, zotrúva však pred ním.

Ďalej sa Svätý Otec zameril na tému kňazského spoločenstva. Pripomenul, že pre kňaza je veľmi dôležité

usilovať sa o blízkosť s inými kňazmi a tiež s biskupmi, čo platí v oboch smeroch: „My biskupi musíme byť kňazom nablízku. Máme preukazovať lásku svojim bližným, a našimi najbližšími bližnými sú práve kňazi. Najbližšími bližnými biskupa sú kňazi. [potlesk] Platí to aj obrátene? [smiech, potlesk] Najbližším bližným pre kňazov musí byť biskup. V láske k bližnému je mojím najbližším môj biskup.“

Nasledovali otázky prítomných kňazov, ktorých Svätý Otec povzbudil, aby sa slobodne pýtali na čokoľvek. V odpovedi na prvú otázku František upozornil, že v pastoračnej službe si netreba pliesť kreativitu s tým, že budeme „robiť niečo nové“. Kreativita má byť „hľadáním cesty na ohlasovanie evanjelia“, a toto podľa jeho slov nie je jednoduché. Kreativita, to neznamená iba meniť veci. Je to niečo iné, niečo, čo pochádza od Ducha Svätého, dosahuje sa modlitbou a uskutočňuje sa v rozhovore s veriacimi - s ľuďmi. Svätý Otec to ilustroval skúsenosťou, ktorú zažil ako arcibiskup Buenos Aires, keď jeden z kňazov úspešne priblížil Cirkev k ľuďom tým, že zariadil, aby bol kostol po celý deň otvorený a zabezpečil, aby bol k dispozícii aj spovedník. Ako ďalší príklad „odvážnej kreativity“ pápež spomenul kurzy predkrstnej katechézy, pri ktorých sa treba popasovať s problémom, že nevedľa je pre mnohých otcov a matky dňom, keď si po celotýždennej práci chcú odpočinúť. V takýchto situáciách treba „hľadať nové cesty“, ako je napríklad sídlisková misia za podpory laikov. Toto predstavuje „pastorálnu konverziu“, povedal pápež František. Cirkev a aj Kódex kánonického práva nám podľa jeho slov poskytuje veľké možnosti, veľkú slobodu na hľadanie týchto vecí. Zdôraznil, že je potrebné „hľadať príležitosti na pohostinnosť v tých momentoch, keď veriaci človek musí prísť na faru kvôli tej či onej veci.“ Ďalej František ostro kritizoval to, keď sa niekto viac sústreďuje na vyberanie peňazí za vystavenie potvrdenia než na samotnú sviatosť, čím odpuďzuje ľudí od Cirkvi. Potrebná je srdečná pohostinnosť, „aby každý, kto prichádza do kostola, cítil sa tam ako doma. Aby sa tam dobre cítil, aby sa necítil využívaný.“

Jeden z kňazov sa pápeža opýtal, či o ňom naďalej platí to, čo kedysi v Buenos Aires, kde ako arcibiskup s obľubou o sebe hovorieval, že je „kňazom“. Pápež František odpovedal: „Naozaj sa cítim byť kňazom. Cítim sa skutočne kňazom, biskupom. A ďakujem za to Pánovi. [potlesk] Bojím sa pomyslenia, že som o čosi dôležitejší. Mám z toho strach, pretože diabol je prefíkaný. Dá ti pocítiť, že teraz máš moc, že môžeš to či ono. Stále nás obchádza ako lev, tak ako hovorí sv. Peter. No vďaka Bohu, toto som ešte nestratil. Ak niekedy uvidíte, že som to stratil, tak mi to prosím povedzte, a ak mi to nebudete môcť povedať medzi štyrmi očami, povedzte to nahlas. Povedzte: „Daj pozor, obráť sa!“ Je to jasné?“ [potlesk]

Ďalej Svätý Otec vysvetlil, čo znamená požiadavka, aby bol kňaz skutočne milosrdný. Ako povedal, je potrebné, aby kňaz zostával stále „zamilovaný“.

Vyžaduje si to, aby si neustále pripamätával svoju prvú lásku: Ježiša, ktorý je nám navždy verný a ktorý nás očakáva. Kľúčovou vecou pre „zamilovaného“ kňaza je podľa pápeža Františka „to, že je schopný vracať sa k spomienke na prvú lásku“. A ďalej dodal: „Cirkev, ktorá stratí pamäť, sa stáva cirkvou elektronickou: nemá život.“ Ako povedal, je potrebné dávať si pozor na rigoristických i na laxistických kňazov. Milosrdný kňaz je ten, ktorý povie pravdu, ale zároveň dodá: „Neboj sa, dobrotivý Boh na teba čaká. Poďme spoločne.“ František zdôraznil, že „toto potrebujeme mať stále pred očami: sprevádzať. Byť spoločníkmi na ceste.“ Obrátenie sa totiž deje „vždy takto, na ceste, nie v laboratóriu.“ Ohľadne pravdy, ktorú je kňaz povinný povedať, Svätý Otec vysvetlil: „Božia pravda je tá, ktorú môžeme nazvať pravdou dogmatickou či morálnou, no sprevádzaná vždy Božou láskou a trpezlivosťou. Vždy takto.“

Pápež ďalej v rozhovore s kňazmi pripustil, že v Cirkvi sú prítomné pohoršenia, no ako povedal, je v nej aj veľa svätosti, a tá je väčšia. Pripomenul, že je tu aj nenápadná „každodenná svätosť“. Je tu „svätosť toľkých matiek a toľkých žien i mužov, ktorí celé dni pracujú pre rodinu.“ S plnou rozhodnosťou vyjadril presvedčenie, že Cirkev sa nerúca: „Odvážim sa povedať, že Cirkev nikdy nebola na tom tak dobre, ako je dnes. Cirkev sa nerúca. V tomto som si istý. Som si v tom istý!“

Pápež potom prešiel k téme „existenciálnych periférií“, pri ktorej pripomenul svoje nedávne slová o „prázdnych kláštoroch“, ktoré majú radšej slúžiť charitatívnym dielam, než sa premeniť na hotely. Po zdôraznení štedrosti voči núdznym František prešiel k téme rodiny, a osobitne sa pristavil pri citlivej otázke prípadov nulity manželstva a uzatvorenia druhého zväzku. Pripomenul ako táto záležitosť ležala pri srdci Benediktovi XVI. a vysvetlil, že tento problém nemožno zužovať iba na „otázku, či možno pristupovať k sviatostiam alebo nie, pretože ten, kto kladie otázku takýmto spôsobom, nechápe, v čom spočíva pravý problém.“ Je to vážny problém „zodpovednosti Cirkvi voči rodinám, ktoré túto situáciu prežívajú.“ Cirkev „musí v tejto chvíli niečo urobiť pre vyriešenie problémov nulity“. Ako ďalej povedal, pokračuje sa v tom, čo už naznačil pri rozhovore s novinármi v lietadle pri návrate z Ria de Janeiro. Bude sa o tom rozprávať so skupinou ôsmich kardinálov na stretnutí v prvých dňoch októbra a bude sa tomu venovať aj biskupská synoda o „antropologickom vzťahu“ evanjelia k ľudskej osobe a rodine, aby sa tento problém preskúmal synodálnym spôsobom. Podotkol, že toto predstavuje jednu z ozajstných „existenciálnych periférií“.

Svätý Otec nakoniec v atmosfére veľkej srdečnosti požiadal kňazov Rímskej diecézy, aby sa za neho modlili, a to osobitne 21. septembra, na sviatok sv. Matúša, pretože práve v tento deň, pred šesťdesiatimi rokmi, objavil povolanie ku kňazstvu. RV/jb

Litovský prezident Butkevičius na audiencii u Svätého Otca

Vatikán 19. septembra (RV) V Apoštolskom paláci pápež František prijal na audiencii premiéra Litovskej republiky Algirdasa Butkevičiusa, ktorý sa následne stretol s vatikánskym štátnym sekretárom kardinálom Tarcisiom Bertonom a sekretárom pre vzťahy so štátni arcibiskupom Dominiquem Mambertim.

Počas spoločných rozhovorov boli ocenené dobré vzťahy medzi Svätou stolicou a Litovskou republikou. Hovorilo sa predovšetkým o prínose Katolíckej cirkvi pre spoločnosť v sociálnej oblasti a vzdelávaní, ako tiež o jej podpore rodiny a vedení k duchovným hodnotám.

V rámci súčasného litovského predsedníctva Rady Európskej únie sa obe strany pozastavili aj pri medzinárodných a európskych témach spoločného záujmu. Osobitnú pozornosť venovali potrebe zabezpečiť mier na Blízkom východe, zvlášť v Sýrii, a to uprednostnením politického riešenia krízy prostredníctvom dialógu a vyjednávania.

Po stretnutí s premiérom Litvy prijal Svätý Otec na audiencii kardinála Stanisława Ryłka, predsedu Pápežskej rady pre laikov a napoludnie približne 120 účastníkov Stretnutia pre nových biskupov, ktoré organizuje Kongregácia pre biskupov a Kongregácia pre východné cirkvi. RV/mf

Svätý Otec sa modlí za obeť po vyiňaní hurikánu v Mexiku

Vatikán 19. septembra (RV) Svätý Otec je „hlboko znepokojený“ tragickými následkami hurikánu Ingrid a tropickej búrky Manuel, ktoré sužujú Mexiko. V dôsledku prírodných živlov prišlo o život 80 ľudí, 58 je nezvestných a tisíce ľudí ostalo bez strechy nad hlavou.

Vatikánsky štátny sekretár zaslal v mene Svätého Otca telegram predsedovi Konferencie biskupov Mexika kardinálovi Josému Franciscovi Robles Ortegovi, arcibiskupovi Guadalajary. Pápež v ňom ubezpečuje o svojich modlitbách a rodinám obetí prejavuje úprimnú sústrasť. Zranených a ľudí bez domovov uisťuje o svojej „otcovskej starostlivosti a duchovnej blízkosti“ a „zveruje ich pod materskú ochranu Panny Márie Guadalupskej“.

Zároveň prosí Boha, aby daroval útechu ľuďom postihnutým povodňami a inšpiroval „všetkých ľudí dobrej vôle k prejavom bratskej solidarity“ pri obnove zasiahnutých oblastí a účinnej pomoci trpiacim a zúfalým ľuďom. V závere, na znak lásky k mexickému ľudu, ktorý tak „veľmi leží na srdci Pastierovi univerzálnej Cirkvi“, mu udeľuje svoje apoštolské požehnanie. RV/mf

Biskupská konsekrácia almužníka Jeho Svätosti Krajewského

Vatikán 19. septembra (RV) V Bazilike sv. Petra prijal v stredu biskupské svätenie Mons. Konrad Krajewski, ktorého Svätý Otec 3. augusta vymenoval za almužníka Jeho Svätosti. Vysvätil ho kardinál Giuseppe Bertello, predseda Governatorátu Mestského štátu Vatikán, na konsekrácii sa medzi veriacimi zúčastnil aj Svätý Otec.

Kardinál Bertello vo svojej homílii pripomenul slová Františka, ktorú predniesol počas návštevy v rímskom stredisku pre utečencov. Zdôraznil, že služba znamená „skloniť sa k potrebnému a podať mu ruku“, rovnako ako sa Ježiš „sklonil, aby umyl nohy apoštolom“. Služba najposlednejším, ktorú stelesňuje úrad pápežského almužníka, je úplne nevyhnutná v živote Cirkvi, ktorá chce byť verná Pánovi, pokračoval taliansky kardinál.

Záver homílie patrilo spomienke na Jána Pavla II., s ktorým novovysväteného poľského arcibiskupa spájal synovský vzťah. Mons. Krajewského, ktorého biskupské motto znie Misericordia, spolu s príbuzenstvom prijal i František na súkromnej audiencii. Štyridsaťdeväťročný arcibiskup v úrade vystriedal Mons. Guida Pozzu, ktorá sa vrátila do pápežskej komisie Ecclesia Dei, poverenej dialógom s Kňazským bratstvom sv. Pia X. **RV CZ**

Veľký imám islamskej univerzity dostal list od Františka

Vatikán 19. septembra (RV) Svätý Otec František zaslal list Ahmedovi al-Tayyebovi, veľkému imámu islamskej univerzity Al-Azhar, ktorá pre sunnitských moslimov predstavuje najdôležitejšiu kultúrnu inštitúciu. Agentúru Fides o tom informovala samotná univerzita so sídlom v Káhire. Veľkému imámu univerzity odovzdal list od pápeža spolu s posolstvom moslimskému svetu k ukončeniu ramadánu apoštolský nuncius v Egypte, ktorým je Mons. Jean-Paul Gobel, v utorok 17. septembra 2013.

František v posolstve vyjadruje úctu a rešpekt „k islamu a moslimom“ a vyslovuje nádej, že spoločne prispievajú k „porozumeniu medzi kresťanmi a moslimami vo svete a pri budovaní pokoja a spravodlivosti“.

„List pápeža Františka imámu al-Tayyebovi predstavuje spôsob ako prejavíť hlbokú úctu a náklonnosť, ktorú Katolícka cirkev, Svätá stolica a pápež prechováajú ku všetkým moslimom a zvlášť k univerzite Al-Azhar, ktorá je najreprezentatívnejšou inštitúciou sunnitského umierneného islamu,“ uviedol pre agentúru Fides páter Hani Bakhoun, sekretár Koptského alexandrijského patriarchátu. Podľa neho by list mohol prispieť k pokračovaniu obojstranného dialógu so Svätou stolicou. **RV/mf**

V Taliansku objavili dokument, ktorý dokazuje pomoc pápeža Pia XII. Židom

Taliansko 18. septembra (RV) V Taliansku sa objavil ďalší, doteraz nezverejnený dokument, ktorý dosvedčuje aktivity pápeža Pia XII. v snahe pomôcť Židom počas obdobia nacistického prenasledovania. Píše sa v ňom o nariadení pápeža spolupracovať pri ukrývaní Židov v kláštoroch a rehoľných domoch, ako aj pri ich útekoch. Ide o koncept vyhlásenia Asociácie Guglielma Pallaviciniho pri príležitosti spomienkovej ceremónie na počesť Pia XII., ktorá sa uskutočnila v talianskom Zagorole 29. júna 1965. Dokument, ktorého autorom je Saul Israel, objavil jeho syn Giorgio a poskytuje priame svedectvo o pomoci Cirkvi utečencom počas Druhej svetovej vojny.

Vatikánsky denník L'Osservatore Romano už pred štyrmi rokmi čitateľom ponúkol sériu publikácií s názvom Na obranu Pia XII., Príčiny dejín. Obsahovali dovtedy neznáme skutočnosti, ktoré zachytil Giorgiov otec Saul. Ozrejmili duchovné puto medzi kresťanmi a Židmi, ktoré sa vytvorilo predovšetkým v čase ich úkrytu pred nacistami vo františkánskom kláštore.

„Zatiaľ čo sa všetky únikové cesty jedna po druhej uzatvárali, videli sme, ako sa pred nami otvárajú brány kláštorov a rehoľných domov, ktoré na nariadenie Pia XII., ako bolo všetkým známe, mimoriadne účinným spôsobom zorganizovali útočisko a pomoc pre všetkých Židov, ktorých bolo možné zachrániť,“ píše sa v dokumente.

Giorgio Israel po prečítaní dokumentu spoznal nezameniteľný štýl písania svojho otca a cítil povinnosť zverejniť ho. Je však presvedčený, že dokument spred polstoročia nepriniesol nič nové, pretože len opätovne potvrdil úsilie pápeža Pia XII. v prospech Židov, ktoré bolo v minulosti často spochybňované. **RV/mf**

Svätá stolica navrhuje, aby sa Blízky východ stal bezjadrovou zónou

Viedeň 19. septembra (RV) Svätá stolica v súvislosti s napätou sýrskou situáciou vyzýva Medzinárodnú agentúru pre atómovú energiu, aby sa Blízky východ stal bezjadrovou zónou. Arcibiskup Dominique Mamberti na 57. generálnom zasadnutí spomínanej agentúry vyjadril hlboké znepokojenie Svätej stolice nad tragickým vývojom v blízkovýchodnom regióne.

Globálna bezpečnosť nesmie závisieť na nukleárných zbraniach, vyhlásil vatikánsky sekretár pre vzťahy so štátmi, ktorý vo svojom vystúpení citoval z encykliky bl. Jána XXIII. Pacem in terris. Mons. Mamberti na viedenskej konferencii opätovne apeloval na dodržiavanie Zmluvy o nešírení jadrových zbraní, na ktoré má Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu dohliadať a ktoré je dôležité tiež z humanitárneho hľadiska. Vyslanec Svätej stolice sa vo svojom prejave venoval tiež otázke jadrovej energie, resp. jej bezpečného využitia pre mierové účely.

RV CZ

Nový blahorečený Tommaso z Olery ako príklad kresťanského života

Taliansko 19. septembra (RV) V talianskom Bergame bude počas víkendú blahorečený taliansky kapucín Tommaso z Olery (1563 - 1631). Svätej omši s beatifikačným obradom bude v sobotu 21. septembra predsedáť kardinál Angelo Amato, prefekt Kongregácie pre kauzy svätých. Budúceho blahorečeného možno podľa neho zaradiť k tým žobravým mníchom, ktorí boli neúnavnými ohlasovateľmi evanjelia, veľkými mystikmi a duchovnými otcami pre chudobných, ako aj bohatých.

„Tommaso Acerbis sa narodil v Olere, malej dedinke na kopci v provincii Bergamo, na konci roku 1563. Tam strávil prvých sedem rokov svojho života. Kvôli nedostatku škôl sa bez vzdelania venoval práci na poliach a pastvinách,“ vysvetlil v rozhovore pre Vatikánsky rozhlas kardinál Amato. 12. septembra 1580 si obliekol františkánsky habit v kapucínskom noviciáte vo Verone. Nasledovala formácia, počas ktorej prisľúbil poslušnosť v žobraní najprv v samotnej Verone, neskôr vo viacerých talianskych, nemeckých a rakúskych mestách. Posledných dvanásť rokov prežil v Innsbrucku, kde aj 12. mája 1631 zomrel.

„Blahoslavený Tommaso je príkladom kresťanského života pre všetkých,“ uviedol kardinál

Amato a pripomenul slová Pavla VI., ktorý v roku 1963 o talianskom kapucínovi napísal: „Kiežby spomienka na tohto pokorného syna silnej bergamskej zeme viedla kňazov a veriacich k stále väčšiemu sebadarovaniu sa v zodpovednom dodržiavaní zjavenej pravdy, v snahe o vydávanie kresťanského svedectva vo všetkých oblastiach života a v neúnavnom a odvážnom praktizovaní cností, zvlášť charitatívnej lásky.“

RV/mf

Rakúsky biskup netradične podporil iniciatívu pomáhajúcu bezdromovcom

Graz 16. septembra 2013 (TK KBS) Franz Lackner, pomocný biskup v rakúskom meste Graz, sa počas víkendú stal prvým hosťom iniciatívy „VinziDorf“ na podporu ľudí bez prístrešia. Iniciatíva organizuje putovnú výstavu pod názvom „AUS.WEG.LOS“, ktorá bola otvorená 13. septembra v Oberwölzi prenocovaním biskupa v plechovom obytnom kontajneri. Jej cieľom je poukázať na situáciu obyvateľov „VinziDorfu“ (rakúska dedinka postavená zo stavebných obytných kontajnerov, pozn. prekl.) a na problémy chudobných a bezdomovcov. Podľa správy na Facebooku pomocný biskup v obytnom kontajneri počas chladnej a daždivej noci nestrávil príjemný čas: „Sú takmer tri hodiny ráno a stále nemôžem zaspať!“ napísal biskup Lackner a žartom dodal: „Možno by pomohla nejaká rozprávka na dobrú noc?“

Výstava bude pokračovať počas septembra a októbra v piatich štajerských mestách - po Oberwölzi, ktorý je najmenším v regióne, poputuje do Hartbergu, Leibnitzu, Leobenu a napokon aj do Grazu. Viacero prominentných hostí sa podujalo stráviť noc v obytnom kontajneri a podeliť sa potom so svojimi dojmi. Kabaretný umelec Martin Kosch bol druhým hosťom, ktorý v kontajneri prespal počas minulého víkendú. Noc v kontajneri strávia okrem iných aj zakladateľ „VinziDorfu“ farár Wolfgang Pucher, farár v Oberwölzi Anton Novinscak a takisto miestny starosta Günther Bischof.

Na poslednej zastávke v Grazi bude 11. októbra spať v obytnom kontajneri aj viceprimátorka mesta Martina Schröcková. V Grazi sa predtým uskutoční verejná diskusia o bezdomovcoch, na ktorej sa zúčastní aj farár Wolfgang Pucher.

Pucher založil „VinziDorf“ v roku 1993 v spolupráci so spolkom sv. Vincenta v Grazi S. Leonhard: v použítých stavebných kontajneroch začali bezdomovcom poskytovať zdravotnú starostlivosť a možnosť sa najesť, umyť a prenocovať.

kathpress, mk

Predsedom nemeckej konferencie biskupov zostáva Mons. Zollitsch

Vatikán 17. septembra 2013 (TK KBS) Svätý Otec prijal zrieknutie sa úradu podané arcibiskupom nemeckej diecézy Freiburg Mons. Robertom Zollitschom v zmysle Kánonu 401 §1 Kódexu kánonického práva, ktorý biskupom ukladá túto povinnosť pri dosiahnutí veku 75 rokov. Arcibiskup Zollitsch, ktorý od r. 2008 zastáva aj funkciu predsedu Konferencie biskupov Nemecka, dosiahol kánonický vek 9. augusta tohto roku. Ako informovala Konferencia biskupov Nemecka, Mons. Zollitsch bude aj ďalej spravovať freiburgskú diecézu, tentoraz však už vo funkcii apoštolského administrátora. Zároveň s prijatím jeho zrieknutia sa úradu ho totiž Svätý Otec vymenoval za apoštolského administrátora tej istej arcidiecézy po dobu, kým nevymenuje jeho nástupcu. Konferencia biskupov Nemecka vyjadrila vďaka Svätému Otcovi za jeho rozhodnutie, aby arcibiskup Zollitsch zostal vo funkcii predsedu Konferencie biskupov Nemecka až do konca jeho funkčného obdobia, ktoré sa skončí v marci 2014. **RV/jb**

Gréckokatolícka cirkev v Kazachstane sa zrodila z utrpenia gulagov

Karaganda 16. septembra (TK KBS) „Biskup Alexander Khyra a kňazi Alexey Zarytski, Nikolay Shaban a Stepan Pryshliak, ktorí boli väznení v gulagoch, sú duchovnými otcami našej Gréckokatolíckej cirkvi v Kazachstane,“ povedal agentúre Fides biskup Karagandy Janusz Kaleta pri posviacke nového gréckokatolíckeho kostola sv. Jozefa v Aстане, ktorý je „novým Božím darom cirkvi v Kazachstane“. Svätú omšu celebroid kardinál Leonardo Sandri, prefekt Kongregácie pre východné cirkvi, počas svojej návštevy Kazachstanu.

Slávnosť „bola veľmi dojímavá a intenzívne sa na nej zúčastnilo mnoho ľudí.“ Pre miestnu cirkev to bola „spomienka na minulosť, na vlastné korene, aby mohla žiť svoju budúcnosť vo viere a v nádeji,“ povedali agentúre Fides prítomní kňazi. Biskup Kaleta, ktorý dnes v Karagande príjme kardinála Sandriho na poslednej etape jeho návštevy, vysvetlil z akých koreňov vlastne vychádza súčasný život miestnej cirkvi: „Počas likvidácie Gréckokatolíckej cirkvi na Ukrajine v roku 1946 boli zatknutí všetci biskupi a mnoho kňazov: viacerí z nich boli poslaní do koncentračných táborov, neraz na kazašské územie. Táto ich prítomnosť bola vlastne začiatkom Gréckokatolíckej cirkvi v Kazachstane, kam boli od roku 1939 deportované tisíce Ukrajincov

zo západnej Ukrajiny.“ Gréckokatolícka cirkev v tejto stredoázijskej krajine sa teda zrodila ako „ovocie stalinských čistiek,“ ktoré vydáva svedectvo o tom, že „aj zo zla sa môže zrodiť dobro a Boh dáva viere klíčiť aj v púšti ateizmu, útlaku a prenasledovania.“ **Fides, mk**

Biskup Vokál vyhlásil v diecéze budúci rok za Rok povolání

Hradec Králové 19. septembra (TK KBS) Královohradecký biskup Jan Vokál sa rozhodol vyhlásiť rok 2014 diecézny Rok povolání. Téma, ktorú oficiálne oznámi na prelome rokov, sa zameria na osobnú odpoveď každého kresťana na Kristovo pozvanie, najmä však na povolania duchovné, ktorým dnešný svet príliš nepraje.

To, že sa Rok povolání prekrýva s oslavami 350. jubilea Kráľovohradeckej diecézy, nie je náhoda. „Táto téma nemá oslavám konkurovať, ale naopak ich naplniť konkrétnym obsahom. Kristovo (po)volarie je hybnou silou nielen pre život každého kresťana, ale i pre Cirkev, ktorú od jeho vzniku sprevádza a formuje,“ napísal biskup v príhovore k jubilejnému diecéznemu kalendáru, ktorý vychádza v týchto dňoch. **TS ČBK psu**

V Záhrebe je výstava „Konštantín a Metod batia, ktorí menili svet“

Záhreb 19. septembra (TK KBS) Veľvyslanectvo SR v Záhrebe otvorilo 17. septembra 2013 v Záhrebe výstavu k 1150. výročiu príchodu Cyrila a Metoda na územie Veľkej Moravy. Výstavu otvorili veľvyslanec Slovenskej republiky v Záhrebe Juraj Priputen, riaditeľ múzea Mimara Tugomir Lukšić, riaditeľ SNM – Historického múzea Branislav Panis a zástupca Ministerstva kultúry Chorvátska Goran Blagus. Veľvyslanec v prejave poukázal na dielo a duchovný odkaz Cyrila a Metoda. Slovenská spoločnosť si aj v súčasnosti uvedomuje dôležité postavenie vierozvestcov v histórii slovenského národa a ich význam pre slovenskú kultúru a národné povedomie. Pripomenul spoločnú históriu Slovenska a Chorvátska, ktorá siaha až do cyrilo-metodských čias. Priateľské vzťahy medzi našimi krajinami sa úspešne rozvíjajú, čoho konkrétnym prejavom bola podpora Slovenska vstupu Chorvátska do únie.

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

Americkí biskupi sa modlia za obeť útoku po streľbe vo Washingtone v USA

USA 18. septembra (RV) Washingtonský arcibiskup kardinál Donald Wuerl a vojenský ordinár arcibiskup Timothy Broglio sa pripájajú k ľuďom všetkých vierovyznaní, ktorí sa modlia za obeť ozbrojeného útoku v budove vojenského námorníctva vo Washingtone, ako aj za ich rodiny a blízkych.

Pri pondelkovej streľbe v komplexe Washington Navy Yard zahynulo trinásť ľudí, ako aj strelec, a najmenej osem sa zranilo. Útočníkom bol bývalý vojenský zamestnanec námorníctva, motív útoku nie je známy. Tridsaťštyriročný muž mal v ten deň začať pracovať v komplexe ako civilný zamestnanec.

„Zatiaľ čo mnoho faktov ostáva naďalej nejasných, našim najsilnejším nástrojom je teraz modlitba. Cirkev vždy vyzýva k modlitbe, zvlášť v krízových momentoch. To je to, čo môžeme urobiť najlepšie, pretože je to presne to, čo od nás žiada Pán,“ uvádza sa vo vyhlásení kardinála Wuerla. Arcibiskup Broglio tiež pripojil výzvu americkému národu k obnoveniu pojmu úcty k životu.

RV/mf

Saudskoarabský muftí: Neoprávnené užívanie násillia je bezbožnosť

Saudská Arábia 19. septembra (RV) Vrchný saudskoarabský muftí vyzval k ukončeniu násillia medzi moslimami a stúpenkami iných náboženstiev. Šejk Abdulaziz Al-Šejk v utorok vyhlásil, že „vzhľadom na nebezpečný vývoj v celom arabskom svete vyzýva všetkých moslimov, aby nezneužívali násillie proti sebe ani proti nemoslimom, ktorí žijú pod ich ochranou“. Vrchný muftí Saudskej Arábie, ktorý je jedným z najvplyvnejších predstaviteľov a autorít sunnitského islamu, ďalej vyhlásil, že „extrémizmus a podporovanie neoprávneného násillia u moslimov je úkonom bezbožnosti“, pretože apostázia je najväčším hriechom pre moslima. Práve na tento hriech sa odvolávajú extrémisti, aby zdôvodnili násillie proti príslušníkom iných náboženstiev.

Šejk Abdulaziz Al-Šejk má právo vyhlásiť fatwu, teda exkomunikáciu, a jeho právomoc má tesný vzťah k autorite saudskoarabského kráľa. Vrchný muftí sa v minulosti sa vyslovil nie práve tolerantne na adresu kresťanov, keď v roku 1999 a neskôr v roku 2006 odmietol akúkoľvek možnosť zmieru. Podľa katolíckeho patriarchy chaldejského rítu Mons. Sako, ktorý

komentoval výrok Šejka pre agentúru Asia News, je dôvodom vystúpenia vrchného muftího vyostrenie násillia medzi šiitmi a sunnitmi v niekoľkých krajinách Blízkeho východu. Len v Sýrii tvoria extrémisti najmenej polovicu zo stotisíc ozbrojených rebelov.

RV CZ

Kalifornský guvernér vetoval zákon o predaji ľudských vajíčok

Sacramento 16. septembra (TK KBS) Kalifornský guvernér Jerry Brown prednedávnom vetoval nariadenie, ktoré malo umožniť predaj ľudských vajíčok. „Tento zákon by legalizoval platby ženám za to, že poskytnú svoje vajička na stimuláciu, extrahovanie a vedecký výskum,“ povedal guvernér. „Pri zásahoch tohto typu je veľmi zložitá dať informovaný súhlas, pretože nie sú známe všetky dlhodobé riziká,“ dodal. „Keď niekto položí na stôl tisíce dolárov, len skomplikuje celý problém.“

Biskupská konferencia Kalifornie vydala vyhlásenie, v ktorom privítala guvernérovo veto. „Katolícka konferencia Kalifornie bola proti tomuto zákonu, pretože ohrozoval zdravie žien a vytváral marketingové tlaky vedúce k zneužívaniu tých žien, ktorým najviac chýbajú finančné prostriedky - študentky, imigrantky a ženy v ekonomických ťažkostiach,“ zdôvodnili biskupi vo svojom vyhlásení.

CatholicCulture/mk

Kubánski biskupi žiadajú nový politický poriadok v krajine

Havana 16. septembra (TK KBS) Katolícka cirkev na Kube žiada od komunistickej vlády nový politický poriadok. „Nádeje na lepšiu politickú budúcnosť v sebe zahŕňajú aj nový politický poriadok,“ píše sa v nedeľnom vyhlásení kubánskej biskupskej konferencie. Okrem toho by sa mali zlepšiť aj vzťahy s USA a malo by sa vytvoriť viac priestoru pre súkromné podnikateľské iniciatívy.

Ako sa to už uskutočňuje v oblasti hospodárstva, tak treba aj v politike dosiahnuť „aktualizáciu“ poriadku, napísali biskupi. Termín „aktualizácia“ prednedávnom použil prezident Raul Castro na zdôvodnenie nových hospodárskych reforiem v krajine. „Kuba je národom všetkých Kubáncov, so všetkými ich rozličnosťami a s ich nádejami,“ vysvetľuje miestna cirkev svoju žiadosť o reformu. Vzťahy s USA treba podľa biskupov zlepšiť, pretože napätia medzi obidvoma krajinami už celé roky škodia predovšetkým životu Kubáncov.

kathpress, mk

Arcibiskup Vasiľ na eparchiálnej odpustovej slávnosti v Bratislave

Bratislava 16. septembra (TK KBS) Na sviatok Povýšenia Kríža sa 14. septembra konala v bratislavskej gréckokatolíckej katedrále eparchiálna odpustová slávnosť pri príležitosti chrámového sviatku a patrocínia miestnej farnosti Bratislava Staré Mesto.

Vrcholom slávnosti bola archijerejská svätá liturgia, ktorú slúžil bratislavský eparcha vladyka Peter Rusnák spolu s vladykom Cyrilom Vasiľom SJ, ktorý predniesol homíliu. Vo svojej homílii poukázal na skutočnosť, že v minulosti bol v spoločenskom i osobnom živote pocit vďačnosti, pocit závislosti i zodpovednosti oveľa viac prežívaný ako dnes. Ideálom súčasného človeka je však „self made man“, t.j. že človek dosiahne všetko vlastnými silami, nie je na nikom závislý, nemusí byť nikomu za nič povďačný, je nezávislý. Nezávislosť je dnes jedným z najviac cenených kritérií. „Tento konflikt a výdobytok modernej doby je prekážkou k prežívaniu náboženského rozmeru života. Každé náboženstvo je totiž väzbou na niekoho vyššieho odo mňa, ktorému za niečo vďačím, voči ktorému som zodpovedný za svoj vzťah.“ Apoštoli a ich poslucháči mali ku Kristovi osobný vzťah, mali skúsenosť Ježiša, zážitok zo stretnutia s ním. Na tejto skúsenosti spočíval základ ich viery a takto formovaná viera bola ich celoživotným postojom, kritériom rozhodovania a meradlom všetkého, s čím sa ďalej vo svojom živote stretávali. Kazateľ sa ďalej zamýšľal nad tým, či je pre nás, dnešných kresťanov, možné, vybudovať si ku Kristovi podobný osobný vzťah, aký mali apoštoli, ktorý by nás viedol podobnému pocitu zmysluplnej závislosti, hlbokej vďačnosti a žitej zodpovednosti aj bez toho, aby mu predchádzal bezprostredný fyzický osobný zážitok.

Slávnosť sa zakončila pápežskou hymnou, mnoholitstviem, mirovaním a bratským agapé, pri ktorom sa veriaci mohli sa osobne stretnúť s arcibiskupom Vasiľom.

Stanislav Gábor

P. Jozef Šuppa SJ viceprovinciálom Slovenskej provincie Spoločnosti Ježišovej

Bratislava 16. septembra (TK KBS) Po náhlej smrti doterajšieho provinciála Slovenskej provincie Spoločnosti Ježišovej P. Petra Bujka SJ (zomrel 3. septembra 2013), Generálny predstavený Spoločnosti Ježišovej P. Adolfo Nicolás SJ listom z 9. septembra 2013 vymenoval P. Jozefa Šuppu SJ za viceprovinciála Slovenskej provincie Spoločnosti Ježišovej. Zároveň vymenoval P. Jozefa

Kyselicu SJ a P. Viliama Karľu SJ za dočasných provinčných konzultorov „ad tempus“.

Štvorčlenný provinčný konzult spolu s nimi tvoria aj doterajší konzultori P. Rudolf Uher SJ a P. Peter Girašek SJ. Hlavnou náplňou vymenovaného viceprovinciála a takto doplneného konzultu budú úlohy spojené s menovaním nového provinciála ako aj bežné riadenie provincie.

P. Peter Girašek SJ

Vyhlásenie predstaviteľov kresťanských cirkví k prenasledovaniu kresťanov

Bratislava 16. septembra (TK KBS) Na Generálnom biskupskom úrade Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania v Bratislave sa uskutočnilo druhé stretnutie vedúcich predstaviteľov kresťanských cirkví na Slovensku. Predstavitelia zúčastnených cirkví prerokovali a prijali vyhlásenie k prenasledovaniu kresťanov vo svete.

Vyhlásenie vedúcich predstaviteľov kresťanských cirkví na Slovensku

S veľkými obavami sledujeme správy o prenasledovaní kresťanov v Sýrii, Egypte, ale aj v ďalších krajinách. Kresťania sú v nich unášaní zo svojich domovov, vraždení či nútení k úteku za hranice svojej vlasti.

Žiadame, aby sa Organizácia Spojených národov vážne zaoberala otázkou dodržiavania ľudských práv v oblasti náboženskej slobody, ako sú zakotvené vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv a v Charte OSN, a aby prísne vyžadovala od vlád v týchto krajinách dodržiavanie náboženskej slobody a poskytovanie ochrany všetkým ľuďom bez rozdielu ich vierovyznania.

Obraciame sa na všetkých členov našich cirkví, aby sa modlili k Pánu Bohu za ducha tolerancie, vzájomného porozumenia, za zmierenie medzi znepriatelenými stranami, za pokoj vo svete.

Zdroj: Dušan Vagaský/ snímka Edita Škodová

Národná púť v Šaštíne: Dnes je potrebná odvaha, neslobodno mlčať!

Šaštín 15. septembra (TK KBS) Do Národnej svätyné Baziliky Sedembolestnej Panny Márie dnes prišlo z celého Slovenska viac ako 30 000 pútnikov. Uskutočnila sa tu tradičná národná púť k Sedembolestnej Panne Márii, patrónke Slovenska. Jej vyvrcholením bola svätá omša, ktorú za prítomnosti slovenských biskupov celebroidal arcibiskup vladyka Cyril Vasil', sekretár Kongregácie pre východné cirkvi v Ríme.

„Vybrali sme si obraz stojacej matky pod krížom alebo držiacej syna v náručí,“ zdôraznil arcibiskup vladyka Cyril Vasil' počas homílie na národnej púti v Šaštíne pri úvahe, koho za patróna si vybral slovenský národ. „Náručie matky bolo vždy privilegovaným miestom“. Kazateľ poukázal tiež na vlastnosti súcitu, spolúčenia a vžitia do situácie iného, nad ktorými môžeme premýšľať dnešný sviatok. „Ich rozvíjanie nás robí lepšími, ich potláčanie nás mrzáči.“ Vladyka poukázal v tejto súvislosti na nezmyselnosť vojen a na nedostatočnú úctu k životu, týkajúcu sa najmä potratov a eutanázie. Zdôraznil, že „dnes je potrebná odvaha, neslobodno mlčať! Sme svedkami ničenia ľudských životov.“ Arcibiskup poukázal tiež na to, „že Mária drží v náručí svoje dieťa, ale má v ňom miesto aj pre nenarodené deti!“

Program Národnej púte začal už v piatok otvorením stretnutím spoločenstva Modlitby za kňazov, ktoré privítalo hostí duchovného otca Antona Ďatelinku, kaplána zo Zlatých Moraviec a zbor FiloTe, ktorý viedol Taizé adoráciu za kňazov. Sobotný program bol určený mladým pútnikom a privítal otca biskupa Jozefa Hal'ka, na nádvorí kláštora sa predstavili gospelové skupiny F6 a Timothy, pripravené bolo divadelné predstavenie Príchod Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu od Exallievov dona Bosca. Vyvrcholením programu bola polnočná svätá omša, ktorú celebroidali novokňazi.

V sobotu 14. septembra sa uskutočnilo v Šaštíne podujatie Večer pre mladých - Agapé. Ide o mládežnícky program. Rozmerom večera je aj vstupenka v podobe veci, ktorá pomôže ďalej. „Chceme, aby

sa názov Agapé niesol i pri vstupenke na našu akciu. Vždy hľadáme konkrétnu vec a konkrétne miesto, ako by sme mohli pomôcť ďalej,“ prezradili organizátori. V septembri sa zbierali krabíčky čaju, ktoré organizátori po akcii darujú pre Nocľaháreň sv. Vincenta de Paul, v ktorom sa dobrovoľníci starajú o bezdomovcov a umožňujú im nocľah v teplých priestoroch. „Jednou z činností je aj varenie teplého čaju, sme radi, že naša aktivita pomôže,“ dodali organizátori.

Národná púť pokračovala ešte v pondelok Púťou chorých a seniorov, kde sa pútnikom prihovril emeritný biskup Mons. Dominik Tóth.

Martin Ližičiar
snímka Peter Zimen

V Národnej bazilike v Šaštíne sa začala 40-dňová pôstna akcia za kňazov

Šaštín 16. septembra (TK KBS) Program Národnej púte k Sedembolestnej Panne Márii v šaštínskej bazilike sa začal v piatok svätou omšou, ktorú celebroidal o. Anton Ďatelinka. V homílii, ktorá bola venovaná 40-dňovej reťazi pôstu a modlitieb za kňazov sa celebrant podelil s pútnikmi o svoj pohľad na kňazstvo, vyzdvihol význam pôstu a úlohu Panny Márie v našom živote.

Po svätej omši nasledoval program spoločenstva Modlitby za kňazov (ďalej len MZK), ktorým bola symbolicky odštartovaná spomínaná 40-dňová reťaz pôstu a modlitieb za kňazov. Najskôr vedúci spoločenstva MZK Samuel Brečka vyzval pútnikov k zapojeniu sa do duchovného boja za kňazov. Vo svojom príhovore zdôraznil, že „veriaci laik je Bohom pozvaný do tohto boja, do ktorého ho vybavil svojou výzbrojou, ako o tom hovorí sv. Pavol v liste Efezanom v 6. Kapitulo. Na bojovom poli laici stoja na tej istej strane ako kňazi, ktorí bojujú v prednej línii. Keď veriaci vidí kňaza zraneného, chorého, môže sa zohnúť a podať mu pomocnú ruku, pomôcť mu späť na nohy. Laik by nemal povedať, že jeho sa to netýka. Nie je štatista, ktorý z času na čas iba skonštatuje, že padol ďalší pomazaný.“ V závere odporúčal odpovedať si na otázku, či zostaneme pasívni v boji za našich pastierov, alebo im pôstom a modlitbou aktívne pomôžeme.

V programe pokračoval otec Anton Ďatelinka, ktorý ponúkol spoločenstvu pútnikov niekoľko inšpirácií, modlitbových úmyslov, ktoré by mohli obetovať v čase pôstu a modlitieb. Spomenul napríklad prosbu za to, aby kňazi radi slávili svätú omšu, aby tiež radi spovedali, aby žili život podľa toho čo sami hlásajú a tiež aby sa kňazi cítili vo farnosti potrební. Viaceré z týchto úmyslov zazneli neskôr pri adorácii, ktorá nasledovala. Pod taktovkou Simony Predáčovej ml. ju spevmi Taizé obohatil zbor Filo Te zo Zlatých Moraviec.

Samuel Brečka

Národný pochod za život - Výzva predsedu KBS a apel pred ÚS

Bratislava 19. septembra (TK KBS) - Prípravy Národného pochodu za život vrcholia. V Košiciach, kde sa pochod uskutoční najbližšiu nedeľu, už začala séria sprievodných podujatí. Okolo 250 ľudí sa štyri dni pred historicky prvým Národným pochodom za život na Slovensku zhromaždilo v centre Košíc. Symbolickým objatím budovy Ústavného súdu (ÚS) Slovenskej republiky apelovali na zodpovednosť sudcov. Formou reťaze v 15-minútovom stíšení vyjadrili nesúhlas s rozhodnutím ÚS, ktorý 4. decembra 2007 rozhodol, že zákon o umelom prerušení tehotenstva, ktorý umožňuje vykonávať interrupcie do 12. týždňa bez udania dôvodu, nie je v rozpore s Ústavou SR. Súd to vtedy vyhlásil po šesťročnom posudzovaní.

Zväčša mladí pomocou pomocou 130 transparentov poukázali na nespochybniteľný fakt, že počatie je momentom, keď vzniká nový život a ten treba chrániť s najväčšou opaterou. „O 15:00 h sme si krátko pokľakli, čím sme vzdali úctu potrateným deťom - fakticky jediným členom našej spoločnosti, ktorým chýba hrob ako symbol ľudskej dôstojnosti,“ hovorí Dušan Škurla, jeden z hlavných organizátorov Národného pochodu za život. Na záver sa účastníci zhromaždili pri vchode do Ústavného súdu a v mene nenarodených adresovali sudcom i verejnosti trojnásobné zvolanie „život“, informoval hovorca pochodu Tomáš Kováčik.

Ďalšie sprievodné aktivity sú pripravené každý deň až do nedele. Už dnes sa dobrovoľníci zo škôl vyberú na frekventované komunikácie, kde budú s transparentmi a plagátmi prezentovať rôzne pro-life témy. V piatok sa pokúsia organizátori vytvoriť rekordne dlhú reťaz s pro-life sloganmi. Zároveň bude prebiehať zbierka trvanlivých potravín a domácich potrieb pre opustené matky a rodiny v núdzi. Ďalší program pokračuje v sobotu.

„V týchto dňoch vrcholí modlitbová a organizačná príprava na Národný pochod za život, ktorý sa uskutoční z iniciatívy Konferencie biskupov Slovenska v nedeľu 22. septembra 2013 v Košiciach,“ píše v úvode výzvy pred pochodom predseda KBS Mons. Stanislav Zvolenský.

V kontexte pochodu, ale aj v súvislosti s prípravou Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v SR, arcibiskup Zvolenský pripomína, že v súkromí aj vo verejnosti sa intenzívne diskutuje o témach, ktoré sa týkajú ochrany života a rodiny. „Je dôležité, aby vo verejnom živote zaznievali názory kresťanov a aby sme s vytrvalosťou pripomínali základné pravdy o ľudskom živote, jeho dôstojnosti, rodine a manželstve,“ uvádza metropolita Zvolenský.

Predseda KBS zdôrazňuje, že otázky, o ktorých sa v týchto dňoch veľa rozpráva, ukazujú aj veľké názorové rozdiely. Apeluje preto na to, aby v diskusii nechýbala slušnosť a úcta. „Usilujme sa za každých okolností viesť pokojný dialóg, bez napádania, osočovania alebo urážania ľudí s iným názorom.“

„Konferencia biskupov Slovenska sa dištancuje od akýchkoľvek prejavov náboženskej a rasovej neznášanlivosti a od prejavov nenávisťi voči akejkoľvek skupine obyvateľstva. Nech je nadchádzajúci Národný pochod za život oslavou života všetkých ľudí dobrej vôle v Slovenskej republike,“ uvádza vo výzve predseda KBS.

Program pochodu sa začne v piatok tento týždeň eukumenickou bohoslužbou v evanjelickom chráme v Košiciach. Pokračovať bude v sobotu workshopmi, večernými svedectvami, svätou omšou s viacerými biskupmi, koncertom kapiel, ktorý bude venovaný nenarodeným deťom. Po nedeľných svätých omšiach a sv. liturgiách s biskupmi bude program pokračovať na Hlavnej ulici, kde sa začne i samotný pochod. Po ňom si vypočujú jeho účastníci manifest a podujatie ukončia záverečnou „bodkou“.

tk; ml/snímka NPŽ

Štartuje modlitbová kampaň s názvom Mladí za rodinu

Bratislava 14. septembra (TK KBS) Na Slovensku začal druhý ročník kampane Mladí za rodinu. Ide o iniciatívu, ktorej cieľom je podporiť tradičný model rodiny, ktorý je v poslednom období spochybňovaný hľadaním nových foriem spolužitia medzi ľuďmi. Kampaň Mladí za rodinu vznikla z iniciatívy mladých vysokoškolákov z celého Slovenska. „Do kampane sa môžu záujemcovia zapojiť rôznymi spôsobmi - modlitbou na konkrétne úmysly kampane, nosením hnedého gombíka, ktorý je symbolom kampane, nosením trička s logom rodiny a pro-life či účasťou na Národnom pochode za život,“ hovorí vdp. Ondrej Šmidriak, jeden z iniciátorov kampane. -oš, lk-

Konferencia biskupov Slovenska udelila cenu Fides et ratio

Bratislava 19. septembra (TK KBS) Traja noví laureáti dnes dostali ocenenie Fides et ratio za zásluhy o dialóg medzi vierou a vedou. Za svoje celoživotné úsilie ju tento rok získali fyzik prof. Jozef Ďurček, psychológ PhDr. Michal Stríženec a RNDr. Imrich Stariček, in memoriam. Cenu im udelila počas slávnostného ceremonálu v Bratislave Konferencia biskupov Slovenska (KBS). Urobila tak na návrh jej Rady pre vedu, vzdelanie a kultúru, ktorej predsedá ordinár Mons. František Rábek.

Pamätný dekrét si laureáti a ich zástupcovia prevzali z rúk biskupa Rábeka. K blahoželaniam sa pridali ďalší hostia. V Primaciálnom paláci medzi nimi nechýbali žilinský diecézny biskup Mons. Tomáš Galis, bratislavský pomocný biskup Mons. Jozef Hal'ko, generálny vikár Spišskej diecézy Mons. Anton Tyrol či bývalý predseda SAV Štefan Luby. Na oceňovaní sa zúčastnili i ďalší zástupcovia vedeckej a akademickej obce, priatelia a rodinní známi laureátov, ktorých pripomenuli aj prostredníctvom fotografií.

Slávnostné laudatio k oceneniu prof. Ďurčeka predniesol prof. Eduard Bublinec. V prednáške prof. Ďurček priblížil zákulisie vzniku Katolíckej univerzity, na čele ktorej stál v jej začiatkoch ako druhý rektor. K Michalovi Strížencovi, ktorý sa vo svojej prednáške zamerl na psychológiu religiozity, vystúpil s laudačnou rečou prof. Ján Grác. K oceneniu Imricha Starička, za ktorého prevzal cenu jeho synovec Vlado Kohút, vystúpil s laudatiom prof. Jozef Tiňo.

KBS udelila ocenenie pri príležitosti výročia vydania encykliky pápeža Jána Pavla II. Fides et ratio (Viera a rozum). Katolícka cirkev ním vyjadruje úctu vedcom, ktorí svojím pôsobením a vedeckou činnosťou prispievajú k dialógu vedy a viery. Zmyslom je motivovať ich pre výnimočné kresťanské svedectvo v tejto oblasti a vyjadriť dialóg vedy a viery, či viery a rozumu, ako vyplýva z názvu pápežskej encykliky, podľa ktorej je ocenenie pre vedcov pomenované.

Ocenenie udelila po prvýkrát v roku 2010, keď ju prevzal vedec Július Krempaský. O rok neskôr ju získali fyzik Jozef Tiňo a filozof Ján Letz. Minulý rok získali

ocenenie kardinál Jozef Tomko, biologička Oľga Erdelská a astronóm Anton Hajduk, in memoriam. Udeľeniu ceny predchádzala svätá omša za vedcov v Kostole Najsvätejšieho Spasiteľa, ktorú celebroidal ordinár Rábek a koncebrovali biskup Hal'ko a ďalší kňazi. Slávnosť oceňovania sprevádzalo Dychové kvarteto Hudby Ozbroyených síl SR.

-ml-/ snímka pz

Zástupcovia centrálného tímu R13 odovzdali nunciovi list pre Svätého Otca

Bratislava 13. septembra (TK KBS) Apoštolský nuncius na Slovensku Mons. Mario Giordana prijal dnes členov tímu, ktorí sa venovali príprave letného Národného stretnutia mládeže R13 v Ružomberku. Odovzdali mu list, ktorý tím zasiela po R13 Svätému Otcovi Františkovi. Prijatie u apoštolského nuncia v SR nadväzuje na sériu stretnutí predstaviteľov tímu s viacerými ľuďmi, ktorí aktívne podporili myšlienku tohto jedinečného stretnutia. V podobnom rozmere sa koncom júla uskutočnilo po prvýkrát v histórii Slovenska.

„Veríme, že pod ochranou patrónky Slovenska - Sedembolestnej Panny Márie a svätých Cyrila a Metoda, ktorých rok si u nás pripomínáme, uchováme aj vďaka R13 myšlienku živej Cirkvi v spoločnosti. Pomohlo nám k tomu i Vaše osobné svedectvo z Ria, ktorým ste zapálili milióny mladých ľudí. Myslíme na Vás v modlitbách, prosíme podobne, ako Vy pri každej príležitosti, o Vaše modlitby za slovenskú mládež,“ píše tím R13 v liste Františkovi. Apoštolský nuncius na Slovensku Mario Giordana prijal tajomníka Rady pre mládež a univerzity Konferencie biskupov Slovenska Ondreja Chrvalu, hlavného zodpovedného za R13 v Ružomberku a Michala Lipiaka, ktorý viedol Komunikačný tím R13. Rozhovor sa niesol v srdečnej a priateľskej atmosfére. Apoštolský nuncius v SR ocenil túto aktivitu i spojenie mladých so Svätým Otcem. Zástupcovia tímu, s ktorým si vymenil aj pohľady na pastoračnú mládež, mu tiež predstavili hlavné ciele podujatia i zákulisie priprav. Stretnutie ukončili modlitbou a požehnaním Mons. Maria Giordanu.

Stretnutie nadväzuje na prijatie u predsedu KBS Mons. Stanislava Zvolenského, ktorý na nedávnom prijatí ocenil snahu a angažovanosť celého centrálného tímu, ktorému pomáhala vyše 300 dobrovoľníkov. Poďakovanie prišlo po ocenení kardinála Jozefa Tomka, ktorý slávil záverečnú svätú omšu na R13. Na Liptov priniesol okrem pozdravu aj špeciálne požehnanie od pápeža Františka, s ktorým sa stretol pred jeho odchodom do Rio de Janeiro. R13 predstavovalo práve alternatívu pre všetkých tých, ktorí pre akýkoľvek dôvod nemohli vycestovať do Ria.

Komunikačný tím R13

Nitriansky biskup Viliam Judák je čestným občanom obce Močenok

Močenok 17. septembra (TK KBS) Obecné zastupiteľstvo v Močenku pri príležitosti 900. výročia prvej písomnej zmienky o obci v Zoborskej listine z roku 1113 schválilo na návrh zástupcu starostu obce Juraja Lenického udelenie čestného občianstva obce Mons. Viliamovi Judákovi, nitrianskemu biskupovi za šírenie dobrého mena obce Močenok na Slovensku i v zahraničí a za obohatenie ľudského poznania vynikajúcimi tvorivými výkonmi v oblasti histórie. Za návrh hlasovali všetci prítomní poslanci.

Mons. Viliam Judák viackrát počas dvoch desiatok rokov preukázal svoj mimoriadne blízky vzťah k obci. Propaguje obec a šíri jej dobré meno najmä v súvislosti s rodiskom sv. Gorazda. Je spoluautorom prvej ponovembrovej publikácie, ktorá zachytáva históriu obce a farnosti s názvom *Od Gorazda ku Gorazdovcom*. Mons. Judák svoju pozornosť voči obci preukázal aj v roku 2008 po reorganizácii rímskokatolíckych diecéz na Slovenku, keď zriadil Dekanát Močenok, čím zvýraznil spoločenské postavenie obce v histórii i v súčasnosti. Čestné občianstvo zvýrazňuje aj historický vzťah obce k Nitrianskemu biskupstvu, vďaka ktorému zaznamenala obec v uplynulých storočiach svoj mimoriadny rozvoj a nadobudla významné postavenie.

Sekretariát starostu obce

Zástupcovia Fóra kresťanských inštitúcií sa stretli s biskupom Galisom

Žilina 19. septembra (TK KBS) V stredu 18. septembra 2013 sa v budove Biskupského úradu v Žiline uskutočnilo stretnutie zástupcov Fóra kresťanských inštitúcií (FKI) so žilinským diecéznym biskupom Mons. Tomášom Galisom. Rokovali o programe blížiaceho sa valného zhromaždenia FKI, ktoré sa uskutoční od 22. a 23. novembra v Žiline.

„Na valné zhromaždenie chceme pozvať okrem zástupcov našich členských organizácií aj laikov z diecézy, aby sa otvoril širší priestor pre komunikáciu, uvedomenie si spoluzodpovednosti a otvorenosti pre službu v diecéze,“ uviedol František Neupauer, predseda FKI.

Biskup Galis zdôraznil, aby si laici boli vedomí zodpovednosti za laický apoštolát, ako ho uskutočňoval Silvester Krčméry. „Je naozaj veľkým vzorom pre laikov. S radosťou budem očakávať proces jeho blahorečenia,“ uviedol žilinský diecézny biskup.

V priateľskej atmosfére za účasti generálneho vikára Ladislava Stromčeka i podpredsedu FKI Pavla Koseya, Kataríny Hulmanovej a Jána Fabičovica hovorili o činnosti združenia. V rozhovore sa dotkli aj sociálnych tém, migrácie a ďalších aktuálnych problematik, ktorými žije súčasná spoločnosť. *Ján Fabičovic*

Trnavský arcibiskup Orosch potvrdil v úrade členov arcibiskupskej kúrie

Trnava 16. septembra (TK KBS) Vo štvrtok 12. septembra 2013 trnavský arcibiskup Ján Orosch potvrdil v úrade všetkých členov trnavskej arcibiskupskej kúrie. Ako to v tradícii Cirkvi býva, toto potvrdenie je platné do momentu, keď môže prijať iné rozhodnutie. Stalo sa tak v arcibiskupskej Kaplnke povýšenia Svätého kríža počas svätej omše zo spomienky mena Panny Márie, ktorú spolu s trnavským arcibiskupom koncelebrovali kňazi kúrie za účasti všetkých jej laických zamestnancov.

V homílii arcibiskup Orosch všetkým pripomenul, že ich práca v kúrii nesmie byť bezduchá, ale taká, aby formovala svedomie, pretože Cirkev, do ktorej patríme, formuje svedomie zjavujúc ľudom Boha, ktorého hľadajú. „Hoci bude mať nasledujúca etapa nášho spoločného života a poslania tu na arcibiskupskom úrade prevažne profesný - pracovný charakter a budete zaiste riešiť viaceré odborné pedagogické a ekonomické, personálne, právne a technické problémy vášho neľahkého povolania a poslania, predsa by som bol rád keby sa táto vaša práca niesla v duchu slov bl. pápeža Jána Pavla II.: «Napomáhať rozvoj formovaním svedomia».“ Právny ľudský pokrok spočíva v uskutočňovaní evanjelia. V podstate ide o to ponúknuť nie „viac mat“, ale „viac byť“, teda zobúdzajú svedomie prostredníctvom evanjelia, aby nie peniaze alebo technika, ale človek bol hlavnou postavou vývoja. „Áno, aj vaše poslanie je poslaním evanjelizačným, teda misionárskym. Po homílii zložil osobne pred arcibiskupom menovaný generálny vikár Trnavskej arcidiecézy Ján Pavčír vyznanie viery podľa formuly schválenej Apoštolskou stolicou, čím sa oficiálne ujal tohto úradu. Svätú omšu zakončili zložením sľubu vernosti a mlčanlivosti všetkými členmi a zamestnancami arcibiskupskej kúrie tak, ako to predpisuje Kódex kánonického práva.

V stredu 18. septembra 2013 Trnavský arcibiskup Mons. Ján Orosch uviedol do úradu členov Trnavského arcidiecézneho tribunálu. Urobil tak počas krátkej liturgie v Kaplnke povýšenia Svätého kríža na Arcibiskupskom úrade. Do funkcie ich vymenoval 9. septembra. *Arcibiskupský úrad v Trnave*

Sviatok Sedembolestnej Panny Márie, slávnosť v Ríme

RÍM- Pri príležitosti sviatku Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska a Jubilejného roka sv. Cyrila a Metoda, ktorí sú spolupatrónmi Európy, sa 12. septembra v Bazilike Santa Maria Maggiore uskutočnila liturgická slávnosť s následnou recepciou pre diplomatomov a ďalších hostí.

Slávnosť sa začala svätou omšou v slovenskom jazyku v kaplnke Salus Populi Romani. Predsedal jej vojenský ordinár Mons. František Rábek, koncebrovalo 12 kňazov. Prítomný bol veľvyslanec Slovenskej republiky pri Svätej stolici Peter Sopko a členovia diplomatického zastúpenia niektorých ďalších krajín pri Svätej stolici.

Po skončení liturgického slávenia akcia pokračovala diplomatickou recepciou v réžii Veľvyslanectva Slovenskej republiky pri Svätej stolici v priestoroch neďaleko baziliky.

RV/jb

Stretnutie biskupa Haľka so spolupútnikmi

Bratislava 18. septembra (TK KBS) V stredu 18. septembra sa v Katedrále svätého Martina v Bratislave stretol pomocný bratislavský biskup Jozef Haľko s veriacimi, ktorí ho modlitbami sprevádzali na jeho misijnej ceste s relikviou svätého Cyrila po Spojených štátoch amerických a Kanade. V úvode svätej omše poďakoval 250 spolupútnikom na Slovensku, ktorí sprevádzali modlitbami a meditáciami putovanie relikvie svätého Cyrila po slovenských komunitách v Amerike.

V homílii biskup hovoril o empatii svätých Cyrila a Metoda, ktorí písmo hlaholíku napísali vychádzajúc z troch kresťanských znakov - kríža, trojuholníka a kruhu.

Po svätej omši nasledovala diskusia so spolupútnikmi.

Biskup Haľko prostredníctvom SMS-iek a mailov denne posielal z Ameriky slovenským súputníkom myšlienky na rozjímanie.

„Vzniklo akési medzikontinentálne spoločenstvo, zjednotené, združené okolo posolstva svätých vierozvestcov Cyrila a Metoda a ešte hlbšie, okolo evanjeliového posolstva nášho Pána Ježiša Krista,“ uviedol biskup Jozef Haľko, poverený starostlivosťou o Slovákov žijúcich v zahraničí.

Bratislavský pomocný biskup povedal, že relikviu svätého Cyrila prijali v Amerike okrem slovenských komunit aj iné spoločenstvá: „S veľkou

pietou, bážňou, úctou pristupovali Mexičania, Filipínci, Indovia, Američania a uctili si každý svojim spôsobom relikviu.

RL/ab

V Bratislave prvá prednáška na tému sociálne nauky Cirkvi

Bratislava 18. septembra (TK KBS) V aule Bohosloveckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave sa v stredu konalo prvé stretnutie prednášok a diskusií na tému sociálnej nauky Cirkvi. To bude pravidelne pokračovať každú tretiu stredu v mesiaci o 20:00 h. Stretnutia vedie bratislavský arcibiskup metropolita Mons. Stanislav Zvolenský. Počas školského roka odznejú 10 prednášok o sociálnej náuke Cirkvi, medzi ktorými nebudú chýbať témy ako dôstojnosť ľudskej osoby, solidarita, daňové poplatky. „Budeme hovoriť o spravodlivosti, ako nevyhnutnom predpoklade lásky, o ľudských právach, o hodnote ľudskej práce, o práve na súkromní vlastníkto. Posledná prednáška by mala byť o etických aspektoch korupcie,“ povedal po prvej prednáške arcibiskup Zvolenský Rádiu LUMEN.

RL, abr

Jesenné zasadnutie Výboru Spolku svätého Vojtecha

Trnava 17. septembra (TK KBS) V Trnave sa pod vedením predsedu Spolku sv. Vojtecha (SSV) Mons. Jána Oroscha, trnavského arcibiskupa, zišiel na jesennom zasadnutí Výbor SSV. Po svätej omši v Kaplnke Sedembolestnej Panny Márie v historickej budove SSV sa začalo samotné rokovanie Výboru SSV.

Výbor spolku rozhodol, že novým riaditeľom SSV Vojtecha bude Ivan Šulík. Svojej funkcie sa ujme 1. januára budúceho roku. V ten istý deň sa novým šéfredaktorom Katolíckych novín stane Vendelín Pleva. Výbor tiež potvrdil, že vzhľadom na rast cien nie je možné udržať cenu Katolíckych novín, ktorá nebola upravovaná od roku 2007. Cena bude zvýšená na 50 centov za číslo. Všetky doterajšie výhody predplatiteľom ostávajú. Šéfredaktor Katolíckych novín a riaditeľ SSV oboznámili Výbor so stavom rekonštrukcie budovy Katolíckych novín na Kapitulskej ul. č. 5 v Bratislave.

Ekonomka SSV predložila správu o hospodárskom výsledku za I. polrok 2013.

V mene Výboru SSV riaditeľ zablahoželal čestnému podpredsedovi SSV Hadriánovi Radvánimu k jeho životnému jubileu, 95 rokov.

Daniel Dian

V Bratislave sa rozlúčili so Silvestrom Krčmériym

Bratislava 17. septembra (TK KBS) V Bratislave sa rozlúčili s lekárom a disidentom Silvestrom Krčmériym. Na jednu z popredných osobností tajnej Cirkvi na Slovensku spomínala rodina, priatelia, stovky známych a veriacich. V Kostole Najsvätejšieho Spasiteľa, kde si uctili jeho telo, slávil svätú omšu s pohrebnými obradmi spolu s ďalšími biskupmi a kňazmi bratislavský arcibiskup a metropolita Mons. Stanislav Zvolenský, predseda Konferencie biskupov Slovenska.

V homílii páter Peter Zahoránsky SJ označil Krčmériyho za človeka veľkého srdca, ktorý spájal všetkých navzájom a s Bohom. Pripomenul i hlavné piliere a kuriozity jeho života. Ocenil, že „napriek všetkému, čo v živote prežil, bol typicky svojim krásnym širokým úsmevom a nezlomným, možno povedať Božím optimizmom.

Na Silvestra Krčmériyho, ktorého životopis prečítal pred homíliou predstavený spoločenstva Fatima Daniel Bédi, spomínali v závere aj ďalší rečníci. Vzájomnú spoluprácu ocenil v kondolenčnom liste kardinál Ján Chryzostom Korec. Úryvok z listu, ktorý zaznel aj na vlnajšom pohrebe Vladimíra Jukla, prečítal generálny vikár Žilinskej diecézy Mons. Ladislav Stromček. Za rodinu sa prihovril jeho synovec Vladimír Krčmériy, súčasný rektor Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave. Za Spoločenstvo Fatima ocenili zosnulého o. Pavol Benko a Mária Bielová. Za Konfederáciu politických väzňov sa s Krčmériym rozlúčil Anton Srholec. Pred prítomnými vystúpil so spomienkami aj bývalý disident František Mikloško.

Zhromaždenie sa po svätej omši presunulo na Martinský cintorín, kde biskup Haľko viedol

obrady. Po modlitbe Pod tvoju ochranu v ruštine a piesni Ježišu Kráľu Krčmériyho pochovali vedľa jeho príbuzných.

-fn-/snímka pz

Mystička Myrna v Prešovskej archieparcii

Prešov 17. septembra (TK KBS) V dňoch 11. až 15. septembra navštívila Prešovskú archieparciu mystička Myrna zo Sýrie. Jej prvé stretnutie s veriacimi sa uskutočnilo v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Prešove, kde po archijerejskej svätej liturgii, ktorej predsedal prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ, vydala svedectvo o Božej láske.

„Vidíte aj smútok na mojej tvári, lebo moja krajina veľmi trpí, teraz je v nej bieda a strach“, povedala, ale vzápätí pokračovala: „Ale ja dôverujem Bohu, že svetlo evanjelia, ktoré vychádza z Blízkeho východu, a svetlo sv. Pavla z Damasku sa znova obnoví. Stredný východ je dnes ukrižovaný, ale z celej duše verím, že znova vstane. Cez jednotu, odpustenie, lásku, aby sme boli deťmi svetla.“ Hovorila o tom, že konkrétne v Sýrii vždy žili moslimovia a kresťania v bratskom priateľstve, človek bol u nich rešpektovaný, a preto vníma konflikt, ktorý tam teraz je, že je rozduchovaný zvonku. Na Slovensko však neprišla hovoriť o politickej situácii, ale o Božej láske, pretože dostala poslanie o nej všade hovoriť.

Vo štvrtok 12. septembra dopoludnia navštívila žiakov a študentov gréckokatolíckych cirkevných škôl v Prešove, kde im porozprávala svoje svedectvo a mala s nimi besedu. Potom si prezrela pútnické miesto v Lutine. V piatok navštívila gréckokatolícke Centrum pre Rómov v Čičave a popoludní mala stretnutie s kňazmi v Gréckokatolíckom centre pre mládež v Juskovej Voli a večer bola na programe archijerejská svätá liturgia v Chráme Najsvätejšej Eucharistie vo Vranove nad Topľou a beseda s veriacimi. V sobotu si prezrela niektoré staré a nové gréckokatolícke drevené chrámy v Bardejove a na okolí a opäť nasledovala archijerejská svätá liturgia v Chráme sv. apoštolov Petra a Pavla v Bardejove a stretnutie s veriacimi. Návštevu Prešovskej archieparcie zakončila na hore Zvir v Litmanovej.

„To, čo sa teraz deje na Blízkom východe, nám pomáha pochopiť to, čo hovoril Pán. Posolstvo v Sufánii je o pokoji.“ Sufánia je tá štvrť v Damasku, kde žije Myrna so svojou rodinou a kde sa to všetko udialo. „Potrebujeme sa modliť, aby sa Božia vôľa stala skutkom. Potrebujeme otvoriť naše srdcia a spoznať Božiu lásku“, povedala nakoniec a prosila veriacich o modlitby za predstaviteľov Cirkvi, za rodiny, za mládež, za ich dom, ktorý si Pán vybral. „A modlite sa aj za mňa, aj ja vás zahŕňam do svojich modlitieb“, povedala Myrna na záver. -fp-

STRUČNE Z DOMOVA

Vo vojenskej farnosti oslávili patrónku Slovenska TRENČÍN - Vo vojenskej farnosti Sedembolestnej Panny Márie trenčianskeho Veliteľstva síl výcviku a podpory OS SR si 15. septembra uctili svoju patrónku svätou omšou v Kostole Svätej rodiny na trenčianskom sídlisku Juh, ktorú celebroidal vojenský dekan Stanislav Lipka a vojenský kaplán topolčianskej mechanizačnej brigády Radoslav Takáč. Následne sa uskutočnila v prístavbe najväčšieho trenčianskeho kostola odpustová slávnosť pre príslušníkov veliteľstva a ich rodinných príslušníkov. Zúčastnil sa na nej aj veliteľ Síl výcviku a podpory Martin Stoklasa, ale aj evanjelický dekan veliteľstva poručík Marián Bodolló. **Jozef Žiak**

Odpustová slávnosť k Sedembolestnej Panne Márii v Záhradnom

ZÁHRADNÉ - Cez víkend sa uskutočnila odpustová slávnosť vo farnosti Sedembolestnej Panny Márie v Záhradnom pri Prešove. Bohatý duchovný program sa začal na sviatok Povýšenia sv. Kríža pobožnosťou krížovej cesty za nenarodené deti. Popoludní kňazi vysluhovali sviatosť zmierenia. Večer veriaci zakončili deväťdňovú modlitbu ruženca k Sedembolestnej. Aj tento rok do chrámu Sedembolestnej Panny Márie zavítali veriaci z gréckokatolíckej farnosti Fulianka. Svätú liturgiu východného obradu slúžil ich duchovný otec Milan Kuzniak. Po svätej liturgii bola aj adorácia. V nedeľu slávnostnú svätú omšu celebroidal dp. Stanislav Ferčák, ktorý je od 1. júla 2013 novým farárom v Záhradnom. **Marek Bartkovský**

V Žiline diskusia o tom, čo priniesol Svätý Otec František do života Cirkvi

ŽILINA - Čo priniesol Svätý Otec František do života Cirkvi? Na túto otázku sa snažili odpovedať 17. septembra 2013 sestra Paola Bordon z Kongregácie Panny Márie Útechy, ktorá predstavila Argentínu ako krajinu krásnej prírody, bohatej kultúry a čínorodej Cirkvi. A kňaz Ondrej Šmidriak predstavil Svätého Otca prostredníctvom svojich zážitkov na Svetových dňoch mládeže v Riu de Janeiro. Stretnutie je súčasťou Cyrilo-metodských utorkov v Diecéznom centre v Žiline. **Mária Špenerová**

Kapucíni viedli ľudové misie v obci Vydrník

VYDRNÍK - Od 8. do 15. septembra 2013 vo farnosti Vydrník sa konali ľudové misie, ktoré viedli pátri kapucíni Jozef Konc a Félix Tkáč a brat Marián Velský. Snažili sa priblížiť veriacim pravdy viery v témach o Božej láske, hriechu, spáse, viere a obrátení, Ježišovi, Duchu Svätom a Cirkvi. **Jaroslav Kaník**

Poľovnícke slávnosti s emeritným biskupom Dominikom Tóthom v Radošinej

RADOŠINÁ - Radošinu uplynulú sobotu 14. septembra 2013 navštívil emeritný biskup Mons. Dominik Tóth. Už tretí rok po sebe sa tu konali Poľovnícke dni, ktoré začali svätohubertskou svätou omšou. Biskup Tóth poľovníkom zaželel veľa šťastia a bezpečnosti pri love, aj keď mu bolo ľúto ulovených zvierat. **Antónia Sigetová**

V Spišskej Kapitule spomínali kňazi na 15. výročie kňazskej vysviacky

SPIŠSKÁ KAPITULA - V pondelok 16. septembra 2013 sa na Spišskej Kapitule stretli kňazi Spišskej diecézy a Košickej arcidiecézy, vysvätení v roku 1998, aby si pri svätej omši spolu s diecéznym biskupom Mons. Štefanom Sečkom a rektorom seminára Mons. Jozefom Jarabom, v Katedrále sv. Martina pripomenuli 15 rokov od kňazskej vysviacky. Po svätej omši a prehliadke seminára sa stretli pri spoločnom obede, kde každý v krátkosti predstavil svoje doterajšie pôsobenie. Biskup Sečka prítomným kňazom poďakoval za ich službu vo vinici Pánovej. **Jaroslav Kaník**

Zomrel kňaz Bratislavskej arcidiecézy František Kurkin

NITRA - V sobotu 14. septembra 2013 zomrel v charitnom domove v Nitre kňaz Bratislavskej arcidiecézy vdp. František Kurkin v 62. roku života v 39. roku kňazstva. František Kurkin pôsobil ako kaplán v Malackách, Šuranoch, Topolčanoch, Skalici a vo Veľkých Kostolnoch. Farárom bol v Gbeloch, Skalici a v Prievaloch. Pohrebné obrady viedol bratislavský arcibiskup metropolita Mons. Stanislav Zvolenský 18. septembra 2013 v kostole v Lovciach (filiálka farnosti Host'ovce, Nitrianska diecéza). **Lukáš Uváčik**

Predstavili novú knihu rozhovorov s výtvarníkom Cipárom

BRATISLAVA - V bratislavskom Pálffyho paláci predstavilo 19. septembra 2013 Karmelitánske nakladateľstvo knihu rozhovorov výtvarníka Miroslava Cipára a novinárky Martiny Grochálovej Počmáraný život. Okolo 150 hostí si prišlo vypočuť, ako sa rodila kniha rozhovorov o jednom z najvšestrannejších a najuniverzálnejších slovenských výtvarníkov. Miroslav Cipár v knižnom rozhovore s Martinou Grochálovou odkrýva nielen svoj životný príbeh, ale tiež vlastné vnímanie sveta, založené na ustavičnom premýšľaní a postavené na ľudských i kresťanských hodnotách. **Karmelitánske nakladateľstvo**

Riaditeľ TK KBS: CSI Lic. Jozef KOVÁČIK, Domáci servis: Mgr. Michal LIPIAK, Grafická úprava a monitoring: Jolana ŠINAJOVÁ, Fotoservis: Mgr. Peter ZIMEN
Adresa: Konferencia biskupov Slovenska, P.O. Box 113, 814 99 Bratislava, Telefón: 02 / 54435 380, Fax: 02 / 54433 292, e-mail: tkkbs@kbs.sk,

Internetová verzia spravodajstva TK KBS - www.tkkbs.sk